

ÎNCHEIERE

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Lucia Toma împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru cu privire la stabilirea pensiei de urmaș, ca rezultat al decesului întreținătorului, încasarea și recalcularea pensiei de urmaș, obligarea achitării diferenței la pensia neplătită, indexarea pensiei de urmaș, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 21 august 2017, Lucia Toma a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru (în continuare CTAS Centru) cu privire la stabilirea pensiei de urmaș, ca rezultat al decesului întreținătorului, încasarea și recalcularea pensiei de urmaș, obligarea achitării diferenței la pensia neplătită, indexarea pensiei de urmaș, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că în acord cu Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, Secțiunea 4 intitulată „Pensia de urmaș” și conform art.25 alin.(1) lit. a), fiica XXXX are dreptul la pensia de urmaș, deoarece întreținătorul beneficia de pensie de vârstă de procuror.

Reclamanta a menționat că art.26 alin.(1) a Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, stabilește că quantumul pensiei de urmaș se calculează în mărime de 50% pentru fiecare urmaș din pensia aflată în plată.

Lucia Toma a considerat că conform deciziei nr. 11061 din 14 iulie 2017 emisă de CTAS Centru, pensia de urmaș pentru XXXX a fost calculată după cea mai mică formulă, fiind astfel, în opinia sa o discriminare între copii, la care

părinții au deținut funcția de procuror față de alți copii ai căror părinți dețin alte funcții.

Or, pensia de urmaș pentru XXXX urma a fi calculată în mărime de 50% din pensia pe care o primea întreținătorul Aurel Voitic.

Lucia Toma a solicitat prin cererea inițială și cererea de concretizare a cerințelor, recunoașterea dreptului copilului minor, XXXX, la pensie de limita de vârstă în urma decesului întreținătorului, stabilirea pensiei de urmaș ca rezultat al decesului întreținătorului, cu încasarea a 50 % din pensia aflată spre plată, recalcularea pensiei de urmaș de 50 % din pensia întreținătorului care o deținea înainte de deces (decedat la 24 martie 2017), începând cu 24 martie 2017, obligarea pârâtului de a achita diferența la pensia neplătită, indexarea pensiei de urmaș și compensarea cheltuielilor de judecată și protejarea drepturilor copilului minor, XXXX. (f.d.1-2. 24-25)

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Lucia Toma.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să achite XXXX pensia de urmaș în mărime de 50% din pensia aflată spre plată a întreținătorului Voitic Aurel.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite XXXX pensia de urmaș, începând cu 24 martie 2017, din pensia aflată spre plată a întreținătorului Aurel Voitic.

În rest, pretențiile au fost respinse. (f.d.88-91)

La 28 noiembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile Legii contenciosului administrativ, art. 9, 24, 25 alin. (1) lit. a), 26 alin. (1), 27 alin. (1) și 40 alin. (2) ale Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, art. 47 din Constituție.

Cu referire la normele de drept citate și în raport cu materialele cauzei, instanța de apel a reținut că prima instanță în mod temeinic și justificat a constatat că urmașul întreținătorului decedat, XXXX, atât la momentul decesului tatălui, Aurel Voitic, cât și în prezent, nu a atins majoratul (18 ani), fapt ce prezumă că își continuă studiile la secția zi.

Respectiv, XXXX are dreptul la pensia de urmaș, după decesul tatălui ei, Aurel Voitic, decedat la 24 martie 2017, or, la momentul decesului, întreținătorul beneficia de pensia pentru vechime în munca de procuror.

Astfel, Colegiul civil a remarcat că defunctul Aurel Voitic beneficia de pensie pentru vechime în muncă de procuror, care la momentul stabilirii pensiei întrunea un stagiul general de 30 de ani și 8 luni și un stagiul de vechime în muncă special de 13 ani și 4 luni și 10 zile, astfel pentru vechime în muncă cade sub incidența pensiei pentru limita de vârstă și dă dreptul urmașului la pensia de urmaș în mărime de 50% din mărimea pensiei aflate spre plată la momentul decesului.

Curtea de Apel Chișinău a subliniat că prima instanță justificat a conchis că în cauză, XXXX are dreptul la pensie de urmaș, calculate în mărime de 50% din pensia aflată spre plată la momentul decesului întreținătorului.

Ca urmare, instanța de apel a reținut corectă și soluția primei instanțe referitor la respingerea pretențiilor de achitare a diferenței la pensia neplătită, indexarea pensiei și protejarea drepturilor copilului.

La 26 iunie 2019, CNAS a declarat recurs împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Pledând pentru admiterea recursului, recurenta a indicat că instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Totodată, a reiterat motivele de fapt și de drept expuse în cererea de apel.

Suplimentar, a menționat că pensia de urmaș poate fi calculată în exclusivitate din pensia pentru limita de vârstă sau din pensia de invaliditate, or, în Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 nu este prevăzută atribuirea pensiei de urmaș din pensia pentru vechime în muncă, ca procuror, stabilită în conformitate cu prevederile Legii cu privire la procuratură nr. 902-XII din 29 ianuarie 1992.

Recurenta a reiterat că la momentul decesului, întreținătorul nu era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau dizabilitate stabilită în condițiile Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, dar de pensie pentru limită de vârstă, ca procuror, stabilită în conformitate cu Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la procuratură, respectiv, pensia de urmaș, fiind calculată în mărime de 50% din pensia potențială de dizabilitate severă, în cuantum de 360,38 d elei.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) și 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 mai 2019, fiind expediată în adresa părților la 27 mai 2019 (f.d. 145) și recepționată de recurentă la 31 mai 2019. (f.d. 147)

Astfel, recursul declarat de CNAS la 26 iunie 2019, este depus în termen.

Prin referința din 18 octombrie 2019, expediată prin intermediul oficiului poștal, Lucia Toma a solicitat respingerea recursului.

Examinând temeiurile recursului depus de CNAS în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de CNAS nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de CNAS.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu